

ISSN 1306-9233

MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

dergisi

JOURNAL OF VOCATIONAL EDUCATION FACULTY

CİLT / VOLUME 4, SAYI / ISSUE 1. OCAK / JANUARY 2009
www.mefdergisi@gazi.edu.tr



**Gazi Üniversitesi
Mesleki Eğitim Fakültesi Adına
Sahibi / Owner**

Prof. Dr. Rıza AYHAN

Yayın Yönetmeni / Editor

Yrd. Doç. Dr. Hülya Serpil ORTAÇ

**Sorum Yazı İşleri Müdürü / Legal
Representative**

Yrd. Doç. Dr. Meral BÜYÜKYAZICI

Editör Yardımcısı / Editor Assistant

Yrd. Doç. Dr. Gürcü KOÇ ERDAMAR

**Tasarım ve Dizgi /
Design and Compositor**

Yrd. Doç. Dr. Mustafa KINIK
Arş. Gör. Pelin ÖZTÜRK GÖÇMEN

Adres / Address

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi
06500 Beşevler/ANKARA
Tel : 312 216 28 00 - Fax : 312 212 36 40
mefdergisi@gmail.com

HAKEM KURULU

Prof. Dr. Aysel Köksal Akyol(A.Ü.)
Prof. Dr. Neriman Aral (A.Ü.)
Prof. Dr. Mine Arlı (G.Ü.)
Prof. Dr. Tanju Besler (H.Ü.)
Prof. Hüsnü Dokak (H.Ü.)
Prof. Dr. Tayyip Duman (G.Ü.)
Prof. Dr. Mehmet Eroğlu (G.Ü.)
Prof. Dr. Emine Gönen (A.Ü.)
Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu (A.Ü.)
Prof. Dr. Atilla İlkyaz (G.Ü.)
Prof. Dr. Nuran Kayabaşı (A.Ü.)
Prof. Sevil Kişoğlu
Prof. Dr. Hamil Nazik (G.Ü.)
Prof. Fatma Özcan (G.Ü.)
Prof. Dr. Özfer ÖZÇELİK (A.Ü.)
Prof. Dr. Süleyman Pampal (G.Ü.)
Prof. Dr. Neslişah Rakıcıoğlu (H.Ü.)
Prof. Nazan Sönmez (H.Ü.)
Prof. Dr. Nevin Şanlıer (G.Ü.)
Prof. Dr. Mehmet Taşpınar (G.Ü.)
Doç. Dr. Zeynep Erdoğan (A.Ü.)
Doç. Gülcan Gönenç (G.Ü.)
Doç. Dr. Emine Özmete (A.Ü.)
Doç. Aysen Soysaldı (G.Ü.)
Yrd. Doç. Dr. Gülgün Alpan (G.Ü.)
Yrd. Doç. Dr. Hüsne Demirel (G.Ü.)
Yrd. Doç. Dr. Serap Demiriz (G.Ü.)
Yrd. Doç. Dr. Gürcü Erdamar (G.Ü.)
Yrd. Doç. Dr. Semra Güven (G.Ü.)
Yrd. Doç. Dr. Fatma Tezel Şahin (G.Ü.)

YAYIN KURULU / EDITOR BOARD

Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU
Prof. Dr. Tayyip DUMAN
Prof. Dr. Mine ARLI
Prof. Fatma ÖZTÜRK
Prof. Fatma ÖZCAN
Prof. Ahmet ATAN
Doç. Dr. Ertuğrul YAMAN
Doç. Dr. Canan DELİDUMAN

ISSN 1306-9233

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

Ateş BAYAZIT HAYTA	Ailelerin Harcama ve Borçlanma Eğilimlerinin İncelenmesi <i>The Research on the Expense and Loan Tendencies of Families</i>	1
Candan DİZDAR TERVİEL	Sanat-Kültür- İnsan Üzerine Düşünceler <i>The Opinion About Art-Culture-Human</i>	24
H. Fatma ŞENER Mehtap UĞUR	Bayan Tüketicilerin Giysi Alışverişinde Yaşadıkları Problemleri Ergonomik Açıdan İncelenmesi <i>Ergonomic Analysis of Problems Experienced by Female Apparel Consumer</i>	38
Huriye ÇIRAKOĞLU Yakute DEVELİOĞLU Hülya KÖKLÜ KASAPLI Fatma YETİM Mine CAN Emine KOÇAK Tuba ÇİTTİR	Teknolojik Gelişmeler Doğrultusunda Bilgisayar Destekli Nakış Makinalarının Sanayi İş Birliği ile Eğitimde Kullanılması <i>Using Computer Assisted Embroidery Machinery in Cooperation With Industry Within the Extent of Technological Developments</i>	58
Leyla ÖZGEN Yasemin DEMİRCİOĞLU İşıl ŞİMŞEK	Ailelerin Besni'de Yetişen Üzümleri Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi <i>The study on the Grapes Utilization Methods of Families in Besni</i>	78
Mine CAN	Konya İli Çumra İlçesi Klaptan İşi ve Bu Teknik ile İşlenmiş Ürünlerden Örnekler <i>Cumra County of Konya Province Klaptan Work and Samples With Klaptan Technical Embroidered</i>	94
Mustafa BÜYÜKTÜRKMEN Yücel GELİŞLİ Serpil ORTAÇ	Tekstil Meslek Lisesi Mezunu Çalışanların Mesleki Yeterliklerinin Değerlendirilmesi (Kahramanmaraş İli Örneği) <i>Vocational Efficiency Evaluation of Employees Graduated From Textile High School (Example of Kahramanmaraş)</i>	106
Şehnaz CEYLAN	Erken Çocukluk Döneminde Dil Eğitimi Programları <i>Language Education Programs of Early Childhood Period</i>	123
Armağan GÖKÇEARSAN	Elektronik Kitap ve Eğitime Etkisi <i>Electronik Book and Effect on Education</i>	137
K. Özlem ALP Burcu ÇÜRÜK	Meslek Yüksek Okullarında Tasarım Derslerinin Sektöre Eleman Yetiştirme Etkililiği <i>Vocational School Design Course on the Effectiveness of the Sector Training Element</i>	147
Fatma ALİSİNANOĞLU Saide ÖZBER	Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması <i>Preschool and Kindergarden Behaviour Scales (PKBS-2)</i>	173
Meryem SALMAN Meltem BAYRAKTAR	Kadının Kaynak Kullanımından Tatmin Olma Düzeyine Çalışma Statüsünün Etkisi <i>The Influence of Employment Status on Women's Satisfaction Level With Resource Use</i>	199

ANAOKULU VE ANASINIFI DAVRANIŞ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI PRESCHOOL AND KINDERGARDEN BEHAVIOUR SCALES (PKBS-2)

Fatma ALİSİNANOĞLU*

Saide ÖZBEY**

ÖZET

Okul öncesi dönemde sosyal becerilerin kazanılması ileriki yıllarda ortaya çıkabilecek problem davranışların önlenmesinde önem taşımaktadır. Son yıllarda özellikle ergenlik döneminde artış gösteren problem davranışlar psikolog, eğitimci, sosyal hizmet uzmanları ve aileler tarafından çözümlenmeye çalışılmaktadır.

Yaşamın sonraki yıllarında ortaya çıkan problem davranışların önlenmesinde, okul öncesi dönemde verilecek sosyal beceri eğitimi önem taşımaktadır. Ancak bu noktada çocukların sosyal becerilerini ve problem davranışlarını ölçmede kullanılabilecek nitelikli bir ölçme aracına gereksinim duyulmaktadır. Bu ölçme aracının aileler ve öğretmenler tarafından kolaylıkla uygulanabilir olması önemlidir.

Bu nedenle bu araştırma okul öncesi çocukların sosyal beceri ve problem davranışlarını ölçme amacıyla Merrill (2003) tarafından geliştirilmiş (Preschool and Kindergarten Behavior Scales (PKBS-2) "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği"nin geçerlik ve güvenirliğini yapmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek Sosyal Beceri ve Problem Davranış Ölçeği olmak üzere bağımsız iki ölçekten oluşmaktadır. Araştırma okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubunda 324 çocukla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği"nin ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, sosyal beceri, problem davranış

ABSTRACT

Acquisition of social skills in the pre-school period is of great importance in the prevention of the potential problem behavior. Problem behavior, increasing especially in adolescence in recent years, has been dealt with by psychologists, educators, specialists in social services, and parents.

Social skills training delivered in the pre-school period is of great importance in the prevention of the potential problem behavior. However, a qualified instrument to measure children's social skills and misbehavior is needed. It is important that such an instrument would be easy to use by parents and teachers.

*Prof. Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi. alisinan@gazi.edu.tr

**Dr. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi. saideozbe@gmail.com

This study aims to carry out validity and reliability work for "The Preschool and Kindergarten Behavior Scales" developed by Merrell (2003). The scale is made up of two independent scales: Social Skills and Problem Behavior. This study has been performed with the participation of the 324 children of 5-6 ages attending preschool education institutions. It has been discovered that "The Preschool and Kindergarten Behavior Scales" is a valid and reliable instrument.

Keywords :Preschool education, social skills,problem behaviors

GİRİŞ

Sosyal beceriler yaşam boyunca gereksinim duyulan ve bireyin yaşamını şekillendirmede etkin rol oynayan becerilerdir. Sosyal becerileri kazanmış olan bir birey, kişiler arası iletişimde sosyal destek kaybına uğramadan olumlu ve olumsuz düşünce ve duygularını uygun bir şekilde ortaya koyabilme becerisini gösterebilmektedir (Sergin ve Giverts ,2003:136).

Sosyal becerilerin çoğunluğu yaşamın ilk yıllarında, çocuğun anne-baba ve öğretmen gibi yakın çevresinde etkileşimde bulunduğu kişileri gözlemlemesi yoluyla kazanılmaktadır. Bu nedenle çocuğun içinde bulunduğu yakın çevresindeki bireyler olumlu rol model olma açısından önem taşımaktadır. Uygun rol modellerin olmaması, sosyal becerilerin kazanılmasını engelleyerek problem davranışların gelişmesine zemin hazırlamaktadır (Liberman, Derisi ve Mueser,1989:akt.Green ve Burleson,2003:137).

Sosyal ve duygusal gelişimleri yeterince desteklenemeyen çocuklar okullarda gittikçe artan oranda alay etme, takılma, zorbalık, saldırganlık gibi problem davranışlar göstermektedirler. Yapılan araştırmalarda çocukluk yıllarında sosyal beceriler kazanılamadığında ya da eksik kazanıldığında, ergenlik döneminde suç işleme ve psikolojik problemler nedeniyle psikiyatri servislerine gönderilme oranı arasında ilişki bulunduğu saptanmıştır. Bu nedenle sosyal, duygusal ve davranışsal problemlerin önlenmesi hem eğitimciler, hem de sağlık alanında çalışan profesyoneller arasında önem kazanmış bulunmaktadır (Bierman ve Furman,1984:151; Robbins ve Merrill;1998: 204;Gimpel ve Holland, 2003:2; Merril vd.,2001:313; Leber, 2002: 4).

Sosyal beceri eksikliği olan çocuklarda hem dışa yönelen davranış problemlerinin (saldırganlık, karşı gelme vb.) hem de içe yönelen davranış problemlerinin (korku, huzursuzluk, içine kapanık vb.) gelişme riski daha fazladır. Erken dönemde sosyal uyum için çocuklara uygun eğitim programları ile müdahale edilmediğinde, problem davranışların daha dirençli hale gelmesi ve tüm toplumu etkileyebilecek sosyal, davranışsal ve akademik problemlerle karşı karşıya kalınması kaçınılmaz olacaktır. Sosyal ve davranışsal problemlerin oluşumunu önlemek için öncelikle okul öncesi dönemde sosyal becerilerin

geliştirilmesi gerekmektedir (Roche-Decker, 2004: 3; Merrill, 1995: 231; Squires, 2003: 3; Herrera ve Little, 2005: 78).

Sosyal becerilerin geliştirilmesine yönelik hazırlanacak eğitim programının çocukların bireysel özellikleri ve gereksinimlerinin dikkate alınarak planlanması gerekmektedir. Bu noktada eğitim programı öncesinde çocukların sosyal beceriler ve problem davranışlar açısından değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Program sonrasında ise; eğitim programının etkinliğini ölçmek ve gerekli değişiklikleri yapmak için nitelikli bir ölçme aracına gereksinim duyulmaktadır. Bu nedenle bu araştırma okul öncesi dönemde sosyal beceri ve problem davranışları değerlendirme amacıyla Merrill (2003) tarafından geliştirilen "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği"nin (Preschool and Kindergarten Behavior Scales (PKBS-2) geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını yapmak ve eğitim programlarındaki değerlendirme probleminin çözülmesine yardımcı olabilmek amacıyla yapılmıştır. Zira bir eğitim programının etkililiği, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının kullanılabilmesi ile mümkün olabilmektedir. Söz konusu ölçme aracının okul öncesi eğitimi alanına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aramak amacıyla yapılmıştır:

- "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği (Preschool and Kindergarten Behaviour Scala (PKBS-2))" geçerli bir ölçme aracı mıdır?
- "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği (Preschool and Kindergarten Behaviour Scala (PKBS-2))" güvenilir bir ölçme aracı mıdır?

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara ili merkez ilçelerden Keçiören, Pirsaklar, Altındağ, Etimesgut, Çankaya, Yenimahalle ve Sincan'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi bağımsız anaokullarındaki 60-72 aylık çocuklar (n=1362) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi evrenden tesadüfi küme örnekleme formülü kullanılarak belirlenmiş 324 çocuk oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği

"Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği" (*Preschool and Kindergarten Behaviour Scales (PKBS-2)*), okul öncesi dönemde 3-6 yaş çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışlarını ölçmek amacıyla 1994 yılında Kenneth W.Merril tarafından geliştirilmiştir; 2003 yılında ölçek tekrar gözden geçirilerek 3-6 yaş arası toplam 3,317 çocuk ile norm çalışması yapılmıştır. Ölçekte toplam 76 madde bulunmaktadır; "Hiç, Bazen, Sıklıkla, Nadiren" seçeneklerini içeren Likert tipi dördümlü derecelendirme ile ölçülmektedir. Ölçek "Sosyal Beceri Ölçeği" ve "Problem Davranış Ölçeği" olmak üzere iki bağımsız ölçekten oluşmaktadır.

1.Sosyal Beceri Ölçeği

Sosyal Beceri Ölçeği, "Sosyal İşbirliği, Sosyal Etkileşim ve Sosyal Bağımsızlık" olmak üzere üç alt kategoriden oluşmaktadır. Sosyal Beceri Ölçeğinde toplam 34 madde bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması sosyal beceriler açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir. *Sosyal İşbirliği* alt ölçeğinde 12 madde bulunmaktadır. Maddeler; çocuğun yetişkinin yönergelerini takip etme, işbirliği, akranlarıyla uyum ve kendini kontrol etme becerilerini içermektedir. *Sosyal Etkileşim*, alt ölçeğinde 11 madde bulunmaktadır. Maddeler çocuğun akranları tarafından kabul edilme ve akran ilişkilerini sürdürme becerileri ölçmektedir. *Sosyal Etkileşim* alt ölçeğindeki maddeler çoğunlukla çocuğun akranlarıyla etkileşimini kapsamaktadır. Çok az madde yetişkin çocuk etkileşimini içermektedir. *Sosyal Bağımsızlık*, alt ölçeği 11 maddeden oluşmaktadır. Maddeler çocuğun akran gruplarının etki alanında sosyal bağımsızlık becerisini ölçmektedir. Bu maddelerden bazıları çocuğun bakımını üstlenmiş kişilerden ya da ailesinden zorluk çıkarmadan ayrılabilmesi ve kendine güven duyarak akranları ile etkileşimde bulunabilmesine yönelik sosyal becerileri kapsamaktadır.

2.Problem Davranış Ölçeği

Problem Davranış Ölçeği; "İçe Yönelim Problem Davranışlar ve Dışa Yönelim Problem Davranışlar" olmak üzere iki alt ölçeğe sahiptir. Problem Davranış Ölçeğinde toplam 42 madde bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanın düşük olması problem davranışlar açısından olumlu olarak değerlendirilmektedir. *Dışa Yönelim Problem Davranışlar* alt ölçeğinde 27 madde bulunmaktadır. Maddeler kontrol altına alınamayan ve dışa yansıyan, yerinde duramama, başkalarına ve eşyalara zarar verme, dikkatini toplamakta zorlanma gibi spesifik problem davranışları içermektedir. *İçe Yönelim Problem Davranışlar* alt ölçeği, kontrol edilemeyen duygusal ve davranışsal problemlerin tanımlandığı 15 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin tanımladığı duygusal ve davranışsal problemler

etki alanı içe yöneliktir. Korku dolu olma, aşırı duygusal olma, endişeli olma gibi davranışlar içe yönelik davranışlardan bazılarıdır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada kullanılacak Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği (Preschool and Kindergarten Behaviour Scales (PKBS-2), geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında ölçek maddelerini 324 çocuğun her birisi için kendi sınıf öğretmeni doldurmuştur. Dağıtılan 400 ölçek formundan 324'ü doldurulmuş olarak alınmıştır.

PKBS-2 Geçerlilik ve Güvenirliğe İlişkin Analizler

Geçerlilik Çalışması

PKBS-2'nin Türkçe'ye uyarlama ile ilgili çalışmaları 7 dil uzmanı tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliliği ve Türk kültürüne uygunluğu için Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İzzet Baysal Üniversitesinden 5 ayrı öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanlar her bir maddeyi amacına uygunluk açısından "Uygun / Kalsın; Uygun Değil / Çıkarılsın; Uygun/ Ancak Düzeltme Önerisi" şeklinde üçlü derecelendirme ile değerlendirmişlerdir.

Uzman görüşleri toplandıktan sonra her bir madde için uzmanların görüşleri tek bir formda birleştirilerek analizler yapılmıştır. Beş uzmandan üçünün Problem Davranış Ölçeği'ndeki "yalan söyler" ifadesini içeren 40. maddeyle ilgili "Okulöncesi dönem çocuğu için bu maddenin geçerli olmadığı, yalanın yalan tanımlanmasının ilkökul döneminde 7 yaştan itibaren başladığı" yönünde görüş bildirilmesi üzerine Problem Davranış Ölçeği'ndeki 40.madde ölçekten çıkarılmıştır. Söz konusu madde dışındaki tüm maddelerin uzmanlar tarafından ölçeğin kapsamına uygun olduğu ifade edilmiştir. Uzmanların maddelerle ilgili dil bilgisi açısından daha basit ve anlaşılır hale getirilmesine yönelik görüşleri dikkate alınarak ölçek maddelerine son şekli verilmiştir.

Yapı Geçerliliği

PKBS-2'yi oluşturan Sosyal Beceri ve Problem Davranış ölçeklerinin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla hem açımlayıcı, hem de doğrulayıcı faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir.

a) Sosyal Beceri Ölçeği'nin Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Bu amaçla öncelikli olarak, Sosyal Beceri Ölçeği'nin açımlayıcı faktör analizine uygun olup olmadığını anlamak amacıyla Kaiser-Meyer-Okin (KMO) ve Barlett testi yapılmıştır. Bu kapsamda KMO testi ölçüm sonucunun .60 ve daha üstü, Barlett küresellik testi sonucunun da istatistiksel olarak anlamlı olması gerekmektedir (Jinchul, 2004). Bu çalışma sonucunda KMO testi sonucu .94;

Barlett küresellik testi ise ($P<0.01$) düzeyinde anlamlı bulunmuş ve ölçeğe açıcı faktör analizi yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Açıcı faktör analizinde maddelerin yer aldıkları faktördeki yük değerleri için sınır değer .50 olarak alınmış, faktörlerin kendileriyle yüksek ilişki veren maddeleri bulmak ve faktörleri daha kolay yorumlayabilmek için dik döndürme tekniklerinden varimax tekniği kullanılmıştır. Sosyal Beceri Ölçeği'nin açıcı faktör analizine ilişkin bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.
Sosyal Beceri Ölçeği Açıcı Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri		
			Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3
Madde 1	0,503	0,650	0,545		
Madde 2	0,628	0,792	0,522		
Madde 4	0,553	0,648		0,651	
Madde 5	0,745	0,727			0,730
Madde 7	0,673	0,742	0,758		
Madde 8	0,512	0,657		0,607	
Madde 9	0,668	0,762		0,686	
Madde 10	0,618	0,716		0,673	
Madde 11	0,617	0,727		0,664	
Madde 12	0,596	0,736	0,663		
Madde 16	0,615	0,658	0,756		
Madde 18	0,484	0,607		0,633	
Madde 19	0,495	0,549		0,554	

Madde 20	0,744	0,625		0,770
Madde 22	0,571	0,683	0,687	
Madde 23	0,704	0,724	0,802	
Madde 25	0,512	0,671	0,626	
Madde 26	0,538	0,641		0,664
Madde 29	0,582	0,650	0,709	
Madde 30	0,667	0,654	0,782	
Madde 32	0,579	0,683	0,706	
Madde 33	0,732	0,541		0,825
Madde 34	0,733	0,618		0,804

AÇIKLANAN VARYANS

Toplam : % 61.17

Faktör-1 : % 45.57

Faktör-2 : % 10.43

Faktör-3 : % 5.17

Sosyal Beceri ölçeğine yapılan faktör analizi sonucunda üç faktör elde edilmiştir. İlk faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın %45,57'sini, ikinci faktör %10,43'ünü, üçüncü faktör ise %5,17'sini açıklamaktadır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ise ölçeğin %61.17'sini açıklamaktadır.

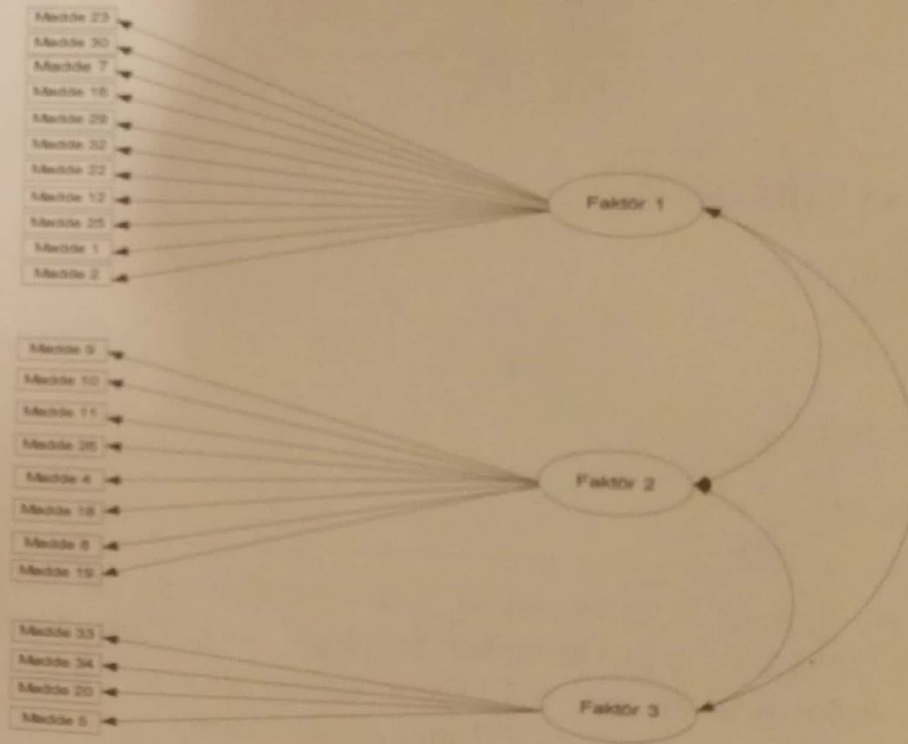
Faktör döndürme sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün 11 maddeden (1, 2, 7, 12, 16, 22, 23, 25, 29, 30, 32); ikinci faktörünün 8 maddeden (4, 8, 9, 10, 11, 18, 19, 26); üçüncü faktörünün ise 4 maddeden (5, 20, 33, 34) oluştuğu görülmektedir. Birinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0,52-0,78; ikinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0,55-0,68; üçüncü faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri ise 0,73-0,82 arasında değişmektedir.

Yapılan faktör analizi sonucunda 3, 6, 13, 14, 15, 17, 21, 24, 27, 28, 31. maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Büyüköztürk (2002: 119), maddelerin faktör ortak varyanslarının 1'e yakın ya da .66'nın üzerinde olmasının iyi bir çözüm olduğunu ancak bunu uygulamada karşılamamanın genellikle zor olduğunu ifade etmektedir. Faktörlere maddelerin içerikleri ve ölçeğin aslındaki faktör isimleri dikkate alınarak isim verilmeye çalışılmıştır. Buna göre birinci faktör *Sosyal İşbirliği*; ikinci faktör *Sosyal Bağımsızlık ve Sosyal Kabul Becerileri*; üçüncü faktör ise *Sosyal Etkileşim* olarak isimlendirilmiştir.

SPSS 15.0 programı ile açımlayıcı faktör analizi yapılan ve faktör yapıları ortaya konan "Sosyal Beceri Ölçeği"nin birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi AMOS 6.0 programı ile analiz edilmiş ve analizlerde (maximum likelihood) "en büyük olabilirlik kestirimi" ya da diğer bir ifade ile "maksimum benzeşiklik" metodu kullanılmıştır. Birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizinin modeli Şekil 1'deki gibidir.

Şekil 1.

Sosyal Beceri Ölçeğine İlişkin Model



Modifikasyonlar sonrasında birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen Kay-Kare (χ^2) 404,476, serbestlik derecesi (sd) 202 olarak bulunmuş olup, model istatistiksel olarak ($P < 0.01$) anlamlı bulunmuştur. Programın ön gördüğü minimum modifikasyonlar dikkate alındığında "Sosyal Beceri Ölçeği"ne ilişkin birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 2.

Sosyal Beceri Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Maddeler	Standardize Reg. Ağır.	t	p
Faktör 1 ($\rho_c=0,96^*$; V.E=0,67**)				
	Madde 2	,727	--	--
	Madde 1	,596	12,019	.000
	Madde 25	,682	12,078	.000
	Madde 12	,763	13,467	.000
	Madde 22	,707	12,546	.000
	Madde 32	,707	12,478	.000
	Madde 29	,686	12,001	.000
	Madde 16	,721	12,635	.000
	Madde 7	,810	14,443	.000
	Madde 30	,731	12,970	.000
	Madde 23	,787	13,797	.000
Faktör 2 ($\rho_c=0,91^*$; V.E=0,52**)				
	Madde 8	,714	--	--
	Madde 18	,622	10,482	.000
	Madde 4	,682	11,502	.000

Madde 26	,650	11,030	.000
Madde 11	,771	11,743	.000
Madde 10	,733	12,584	.000
Madde 19	,550	10,517	.000
Madde 9	,809	12,063	.000
Faktör 3 ($\rho_c=0,88^*$; E=0,64**)			
Madde 20	,841	--	--
Madde 34	,785	16,388	.000
Madde 33	,702	13,792	.000
Madde 5	,829	16,604	.000

$$*\rho_c : \text{Yapı Güvenirliliği} = (\sum \text{standardize reg.ağr.})^2 / (\sum \text{standardize reg.ağr.})^2 + \sum \text{ölçüm hataları}$$

$$**V.E : \text{Açıklanan Varyans} = \sum (\text{standardize reg.ağr.})^2 / \sum (\text{standardize reg.ağr.})^2 + \sum \text{ölçüm hataları (Fornell ve Larcker, 1981 : 46)}$$

Tablo 2 incelendiğinde; açımlayıcı faktör analizi sonucu elde edilen boyutların doğrulandığı görülmektedir. Faktörlerde yer alan maddelerin standardize regresyon ağırlıkları oldukça yüksek ve maddelerin istatistiksel olarak faktörlerinde anlamlı bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda birinci faktör için yapı güvenirliliği .96, açıklanan varyans .67; ikinci faktör için yapı güvenirliliği .91, açıklanan varyans .52; üçüncü faktör için yapı güvenirliliği .88, açıklanan varyans .64 olarak bulunmuştur. Hair ve diğerleri (1998: 611) ile Şimşek (2007: 18)'e göre yapı güvenirliliği ve açıklanan varyansın .50 ve daha yukarısında olması gerekmektedir. Bu bulgular ışığında belirlenen boyutların geçerli ve ilgili faktöre ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum iyiliği indeksleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Sosyal Beceri Ölçeği Neticesinde Oluşan Modele İlişkin Uyum İyiliği İndeksleri

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
RMSEA	$0 < \text{RMSEA} < 0,05$	$0,05 \leq \text{RMSEA} \leq 0,10$	0,056
NFI	$0,95 \leq \text{NFI} \leq 1$	$0,90 \leq \text{NFI} \leq 0,95$	0,916
CFI	$0,97 \leq \text{CFI} \leq 1$	$0,95 \leq \text{CFI} \leq 0,97$	0,955
GFI	$0,95 \leq \text{GFI} \leq 1$	$0,90 \leq \text{GFI} \leq 0,95$	0,904
AGFI	$0,90 \leq \text{AGFI} \leq 1$	$0,85 \leq \text{AGFI} \leq 0,9$	0,868
χ^2/df	$0 < \chi^2/\text{df} < 3$	$404,476 / 202 = 2,002$	

*Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003: 23-74

Modele ilişkin uyum iyiliği indeksine göre de açımlayıcı faktör analizi sonucu elde edilen boyutlar doğrulayıcı faktör analizi sonucunda da doğrulanmıştır.

b) Problem Davranış Ölçeği'nin Yapı Geçerliğine İlişkin Bulgular

Problem davranış ölçeğinin açımlayıcı faktör analizine uygun olup olmadığını anlamak amacıyla KMO ve Barlett testi yapılmıştır. Bu kapsamda KMO testi ölçüm sonucunun .60 ve daha üstü, Barlett küresellik testi sonucunun da istatistiksel olarak anlamlı olması gerekmektedir (Jinchul, 2004). Bu çalışma sonucunda KMO testi sonucu .95, Barlett küresellik testi de ($P < 0.01$) düzeyinde anlamlı bulunmuş ve ölçeğe açımlayıcı faktör analizi yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde maddelerin yer aldıkları faktördeki yük değerleri için sınır değer .50 olarak alınmış, faktörlerin kendileriyle yüksek ilişki veren maddeleri bulmak ve faktörleri daha kolay yorumlayabilmek için dik döndürme tekniklerinden varimax tekniği kullanılmıştır. Faktör analizine ilişkin bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.
Problem Davranış Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi (Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi) Sonuçları

Madde No	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri	Döndürme Sonrası Yük Değeri				
			Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4	Faktör-5
Madde 3	0,643	0,722	0,651				
Madde 4	0,539	0,534					0,563
Madde 5	0,577	—					0,701
Madde 6	0,607	0,618	0,696				
Madde 7	0,635	0,718	0,548				
Madde 8	0,620	0,578					0,549
Madde 9	0,564	0,511					0,623
Madde 11	0,721	0,743	0,819				
Madde 12	0,653	0,671		0,661			
Madde 13	0,560	0,702	0,676				
Madde 14	0,659	0,728	0,768				
Madde 16	0,706	0,788	0,766				
Madde	0,774	0,641		0,784			

17				
Madde 18	0,671	0,567	0,679	
Madde 19	0,582	0,700	0,646	
Madde 20	0,607	0,682	0,699	
Madde 21	0,655	0,760	0,718	
Madde 22	0,563	0,738	0,597	
Madde 24	0,692	0,597		0,718
Madde 25	0,660	0,702		0,627
Madde 26	0,712	0,638		0,724
Madde 28	0,766	0,599	0,765	
Madde 29	0,713	0,765	0,724	
Madde 30	0,634	0,570	0,647	
Madde 31	0,678	0,787	0,574	
Madde 34	0,712	0,771	0,729	
Madde 35	0,699	0,631		0,698
Madde 36	0,689	0,549		0,710
Madde	0,586	0,568		0,566

37			
Madde 41	0,540	0,718	0,619
Madde 42	0,662	0,738	0,701

AÇIKLANAN VARYANS

Toplam : % 64.79

Faktör-1 : % 44.24

Faktör-2 : % 8.35

Faktör-3 : % 4.57

Faktör-4 : % 4.23

Faktör-5 : % 3.40

Problem Davranış Ölçeği'ne yapılan faktör analizi sonucunda beş faktör elde edilmiştir. İlk faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın %44,24'ünü, ikinci faktör %8,35'ini, üçüncü faktör %4,57'sini, dördüncü faktör %4,23'ünü, beşinci faktör ise 3.40'ını açıklamaktadır. Ölçeğin faktör boyutlarının toplamı ise ölçeğin %64.79'unu açıklamaktadır.

Faktör döndürme sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün 16 maddeden (3, 6, 7, 11, 13, 14, 16, 19, 20, 21, 22, 29, 31, 34, 41, 42); ikinci faktörünün 5 maddeden (12, 17, 18, 28, 30); üçüncü faktörünün 3 maddeden (24, 25, 26); dördüncü faktörün 3 maddeden (35, 36, 37); son faktörün ise 4 maddeden (4, 5, 8, 9) oluştuğu görülmektedir. Birinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0,54-0,76; ikinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0,64-0,78; üçüncü faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0,62-0,72; dördüncü faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri 0,56-0,71; beşinci faktörde yer alan maddelerin faktördeki yük değerleri ise 0,54-0,70 arasında değişmektedir.

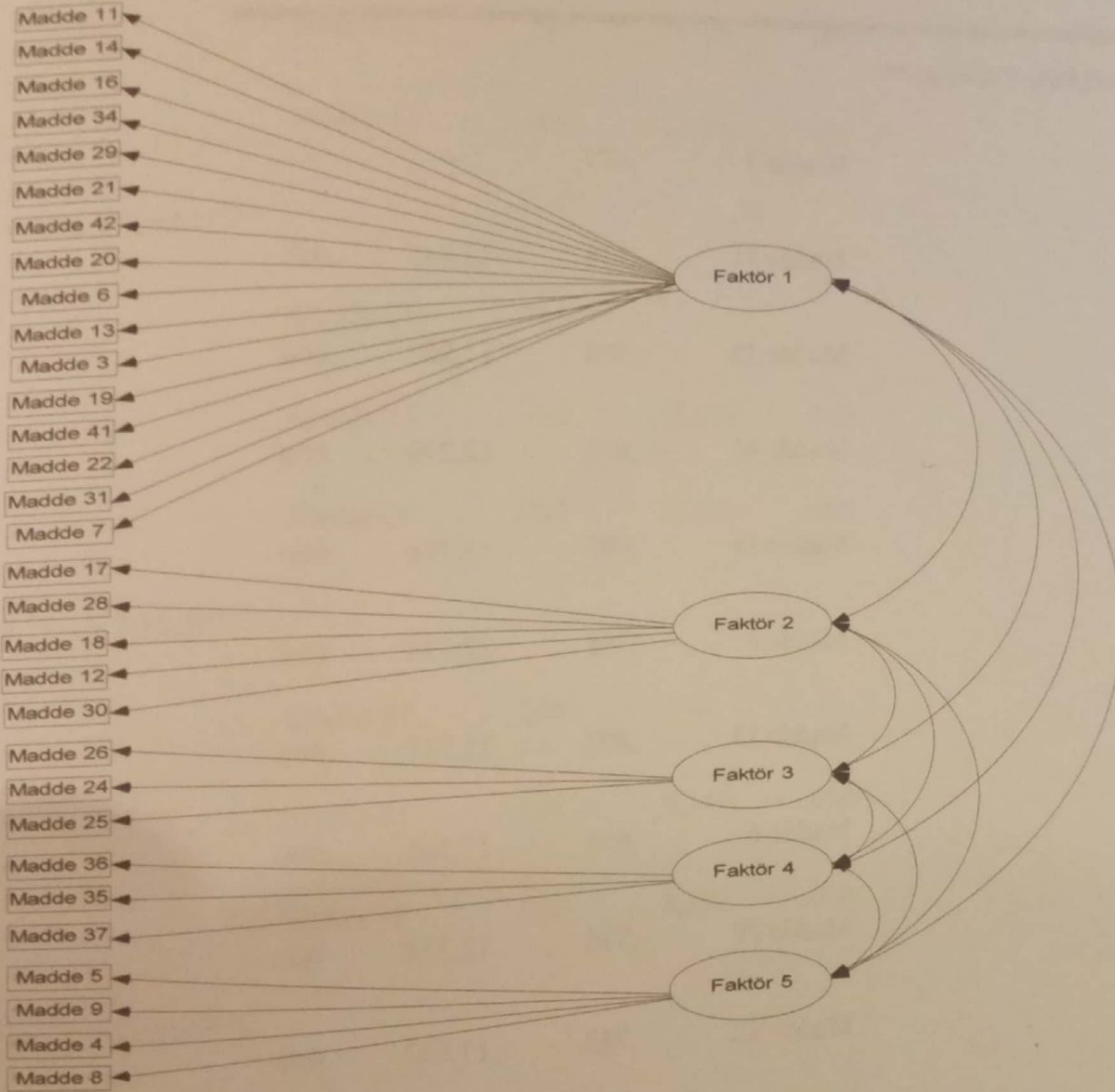
Yapılan faktör analizi sonucunda 1, 2, 10, 15, 23, 27, 32, 33, 38, 39. maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Büyüköztürk (2002:119), maddelerin faktör ortak varyanslarının 1'e yakın ya da .66'nın üzerinde olmasının iyi bir çözüm olduğunu ancak bunu uygulamada karşılamamanın genellikle zor olduğunu ifade etmektedir.

SPSS 15.0 programı ile açımlayıcı faktör analizi yapılan ve faktör yapıları ortaya konan problem davranış ölçeğinin birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi AMOS 6.0 programı ile analiz edilmiş ve analizlerde (maximum

likelihood) “en büyük olabilirlik kestirimi” ya da diğer bir ifade ile “maksimum benzeşiklik” metodu kullanılmıştır. Birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizinin modeli Şekil 2’deki gibidir.

Şekil 2.

Problem Davranış Ölçeğine İlişkin Model



Modifikasyonlar sonrasında birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen Kay-Kare (χ^2) 547,809, serbestlik derecesi (sd) 343 olarak bulunmuş olup, model istatistiksel olarak ($P < 0.01$) anlamlı bulunmuştur.

Programın ön gördüğü minimum modifikasyonlar dikkate alındığında sosyal beceri ölçeğine ilişkin birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 5’deki gibidir.

Tablo 5. Problem Davranış Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Sonuçları

Boyutlar	Maddeler	Standardize Reg. Ağır.	t	P
Faktör 1 ($\rho_c=0,96^*$; V.E=0,63**)				
	Madde 7	,673	--	--
	Madde 31	,738	12,445	.000
	Madde 22	,708	11,923	.000
	Madde 41	,672	12,279	.000
	Madde 19	,697	11,776	.000
	Madde 3	,755	12,574	.000
	Madde 13	,692	11,711	.000
	Madde 6	,658	11,166	.000
	Madde 20	,736	12,338	.000
	Madde 42	,743	11,652	.000
	Madde 21	,800	13,298	.000
	Madde 29	,817	13,483	.000
	Madde 34	,791	13,149	.000
	Madde 16	,810	13,341	.000
	Madde 14	,769	12,862	.000
	Madde 11	,804	13,358	.000

Faktör 2 ($\rho_c=0,90^*$; V.E=0,65)**

Madde 30	,655	--	--
Madde 12	,784	11,935	.000
Madde 18	,724	11,168	.000
Madde 28	,799	13,754	.000
Madde 17	,795	12,108	.000

Faktör 3 ($\rho_c=0,89^*$; V.E=0,72**)

Madde 25	,781	--	--
Madde 24	,740	13,171	.000
Madde 26	,703	12,319	.000

Faktör 4 ($\rho_c=0,75^*$; V.E=0,50**)

Madde 37	,584	--	--
Madde 35	,759	9,187	.000
Madde 36	,667	8,652	.000

Faktör 5 ($\rho_c=0,69^*$; V.E=0,36**)

Madde 8	,646	--	--
Madde 4	,557	7,841	.000
Madde 9	,603	8,826	.000
Madde 5	,522	7,635	.000

* ρ_c : Yapı Güvenirliliği $= (\sum \text{standardize reg.ağr.})^2 / (\sum \text{standardize reg.ağr.})^2 + \sum \text{ölçüm hataları}$

**V.E : Açıklanan Varyans $= \sum(\text{standardize reg.ağr.}^2) / \sum(\text{standardize reg.ağr.}^2) + \sum \text{ölçüm hataları}$ (Fornell ve Larcker, 1981 : 46)

Tablo 5 incelendiğinde açımlayıcı faktör analizi sonucu elde edilen boyutların, beşinci faktör hariç, doğrulandığı görülmektedir. Faktörlerde yer alan

maddelerin standardize regresyon ağırlıkları oldukça yüksek ve maddelerin istatistiksel olarak faktörlerinde anlamlı bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda birinci faktör için yapı güvenirliği .96, açıklanan varyans .63; ikinci faktör için yapı güvenirliği .90, açıklanan varyans .65, üçüncü faktör için yapı güvenirliği .89, açıklanan varyans .72, dördüncü faktör için yapı güvenirliği .75, açıklanan varyans .50, beşinci faktör için yapı güvenirliği .69, açıklanan varyans .36 olarak bulunmuştur. Hair ve diğerleri (1998: 611) ile Şimşek (2007: 18)'e göre yapı güvenirliği ve açıklanan varyansın .50 ve daha yukarısında olması gerekmektedir. Bu bulgular ışığında belirlenen ilk dört boyutun geçerli ve ilgili faktöre ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak beşinci faktörün yapıyı açıklayamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebepten dolayı beşinci faktördeki maddeler de (5, 9, 4, 8) ölçekten atılarak bir daha birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi yapılmasına karar verilmiştir. Beş boyutlu olarak elde edilen birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum iyiliği indeksleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. *Problem Davranış Ölçeği Neticesinde Oluşan Modele İlişkin Uyum İyiliği İndeksleri*

Uyum	Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
RMSEA		$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,043
NFI		$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,920
CFI		$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,968
GFI		$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,902
AGFI		$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,9$	0,859
χ^2/df			$0 < \chi^2/df < 3$	547,809 / 343 = 1,597

(Schermelleh-Engel ve Moosbrugger., 2003: 23-74)

Modelle ilişkin uyum iyiliği indeksine göre açıklayıcı faktör analizi sonucu elde edilen boyutlar doğrulayıcı faktör analizi sonucunda da kabul edilebilir düzeyde çıkmıştır. Modifikasyonlar sonrasında, beşinci faktör ölçekten çıkarıldıktan sonra yapılan birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen Kay-Kare (χ^2) 459,286, serbestlik derecesi (sd) 266 olarak bulunmuş olup, model istatistiksel olarak ($P<0.01$) anlamlı bulunmuştur.

Beşinci faktöre ilişkin maddeler çıkarıldıktan sonra programın ön gördüğü minimum modifikasyonlar dikkate alındığında sosyal beceri ölçeğine ilişkin birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir

Tablo 7. Beşinci Faktör Çıktıktan Sonra Problem Davranış Ölçeğine İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Maddeler	Standardize Reg. Ağırl.	t	p
Faktör 1 ($\rho_c=0,96^*$; V.E=0,62**)				
	Madde 7	,681	--	--
	Madde 31	,735	12,411	.000
	Madde 22	,709	11,978	.000
	Madde 41	,676	12,441	.000
	Madde 19	,701	11,835	.000
	Madde 3	,750	12,547	.000
	Madde 13	,693	11,763	.000
	Madde 6	,661	11,260	.000
	Madde 20	,733	12,316	.000
	Madde 42	,749	11,807	.000
	Madde 21	,787	13,170	.000

Madde 29	,815	13,578	.000
Madde 34	,797	13,293	.000
Madde 16	,809	13,475	.000
Madde 14	,761	12,848	.000
Madde 11	,802	13,427	.000

Faktör 2 ($\rho_c=0,90^*$; V.E=0,65**)

Madde 30	,656	--	--
Madde 12	,811	12,028	.000
Madde 18	,733	11,241	.000
Madde 28	,799	13,735	.000
Madde 17	,784	12,046	.000

Faktör 3 ($\rho_c=0,89^*$; V.E=0,73**)

Madde 25	,787	--	--
Madde 24	,732	12,964	.000
Madde 26	,717	12,450	.000

Faktör 4 ($\rho_c=0,75^*$; V.E=0,51**)

Madde 37	,607	--	--
Madde 35	,761	9,455	.000
Madde 36	,671	8,950	.000

* ρ_c : Yapı Güvenirliliği ölçüm hataları $= (\sum \text{standardize reg.ağr.})^2 / (\sum \text{standardize reg.ağr.})^2 + \sum$

**V.E : Açıklanan Varyans = $\sum(\text{standardize reg.ağr.}^2) / \sum(\text{standardize reg.ağr.}^2) + \sum$ ölçüm hataları (Fornell ve Larcker, 1981 : 46)

Tablo 7 incelendiğinde, faktörlerde yer alan maddelerin standardize regresyon ağırlıkları oldukça yüksek ve maddelerin istatistiksel olarak faktörlerinde anlamlı olduğu bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda birinci faktör için yapı güvenirliliği .96, açıklanan varyans .62; ikinci faktör için yapı güvenirliliği .90, açıklanan varyans .65, üçüncü faktör için yapı güvenirliliği .89, açıklanan varyans .73, dördüncü faktör için yapı güvenirliliği .75, açıklanan varyans .51 olarak bulunmuştur. Hair ve diğerleri (1998: 611) ile Şimşek (2007: 18)'e göre yapı güvenirliliği ve açıklanan varyansın .50 ve daha yukarısında olması gerekmektedir. Bu bulgular ışığında belirlenen ilk dört boyutun geçerli ve ilgili faktöre ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Birinci dereceden doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum iyiliği indeksleri Tablo 8'de verilmiştir.

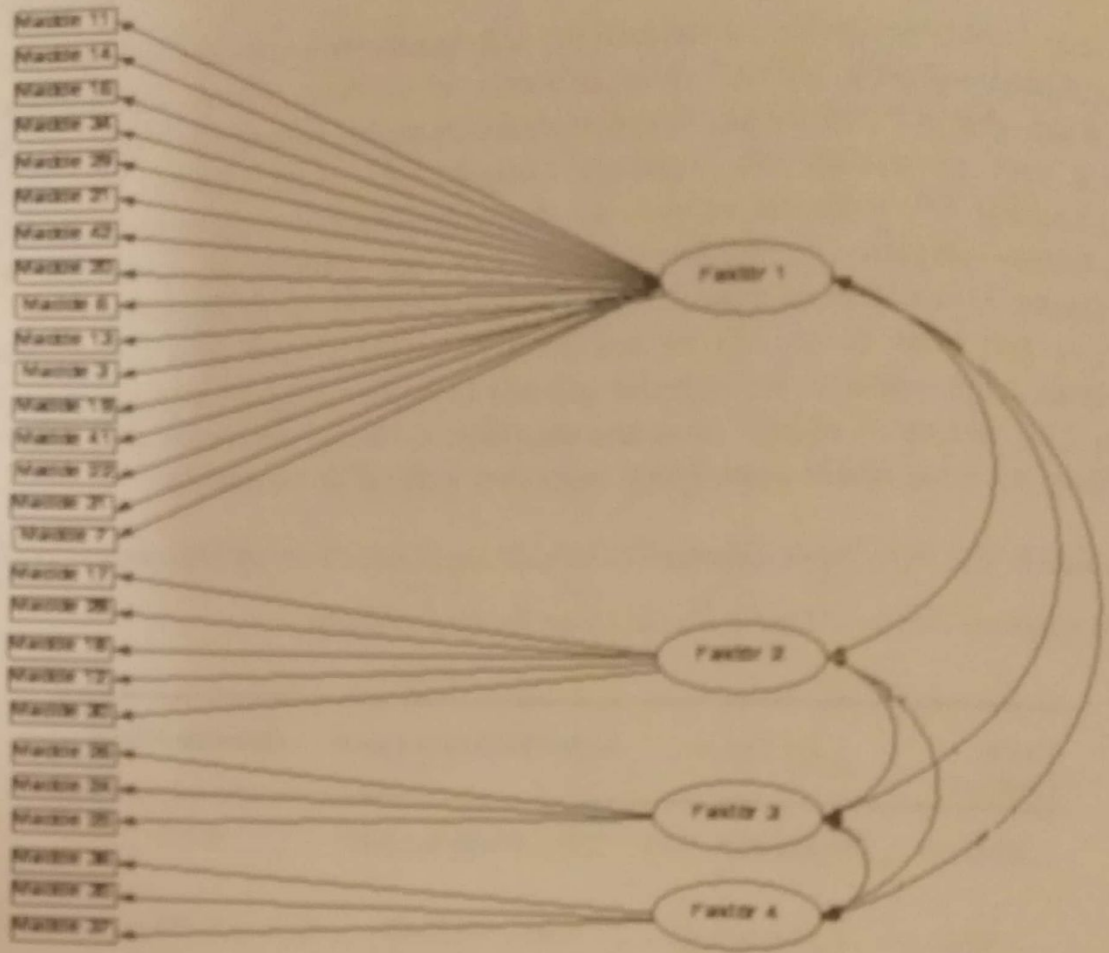
Tablo 8. Beşinci Faktör Ölçekten Çıkarıldıktan Sonra Problem Davranış Ölçeği Neticesinde Oluşan Modele İlişkin Uyum İyiliği İndeksleri

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Önerilen Model
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,10$	0,047
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI \leq 0,95$	0,925
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI \leq 0,97$	0,967
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI \leq 0,95$	0,908
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,9$	0,870
χ^2/df		$0 < \chi^2/df < 3$	$459,286 / 266 = 1,727$

Kaynak: Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003: 23-74

Beşinci faktör çıkarıldıktan sonra modele ilişkin uyum iyiliği indeksine göre elde edilen boyutlar doğrulayıcı faktör analizi sonucunda da doğrulanmıştır. Beşinci faktör çıkarıldıktan sonra oluşan model Şekil 3'teki gibidir.

Şekil 3. Problem Davranış Ölçeğine İlişkin Model



Faktörlere maddelerin içerikleri ve ölçeğin aslındaki isimleri dikkate alınarak isim verilmeye çalışılmıştır. Problem Davranış Ölçeği'nin doğrulayıcı faktör analizi sonuna göre ortaya çıkan faktörleri incelendiğinde, birinci faktörün dışa yönelik problem davranışları içermesi nedeniyle bu faktör *Dışa Yönelim* olarak adlandırılmıştır. İkinci faktör *İçe Yönelim*, Üçüncü faktör *Anti Sosyal*, dördüncü faktör ise *Ben Merkezci* olarak isimlendirilmiştir.

Güvenirlilik Çalışması

Her iki ölçeğin güvenirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach Alfa güvenirlik istatistikleri yapılmıştır.

Tablo 9. Sosyal Beceri Ölçeği Cronbach Alfa Katsayıları

Faktörler	Cronbach Alfa Değeri
Faktör 1	.92
Faktör 2	.88
Faktör 3	.88
Toplam	.94

Yapılan istatistiklere göre Sosyal Beceri Ölçeği'nin birinci faktörün Cronbach Alfa değeri .92, ikinci faktörün Cronbach Alfa değeri .88, üçüncü faktörün Cronbach Alfa değeri .88; Sosyal Beceri Ölçeği'nin toplam Cronbach Alfa değeri ise .94 olarak bulunmuştur.

Tablo 10. Problem Davranış Ölçeği Cronbach Alfa Katsayıları

Faktörler	Cronbach Alfa Değeri
Faktör 1	.95
Faktör 2	.87
Faktör 3	.81
Faktör 4	.72
Toplam	.96

Problem davranış ölçeği birinci faktörün Cronbach Alfa değeri .95, ikinci faktörün Cronbach Alfa değeri .87, üçüncü faktörün Cronbach Alfa değeri .81, dördüncü faktörün Cronbach Alfa değeri .72; Problem Davranış Ölçeği toplam Cronbach Alfa değeri ise .96, bulunmuştur. Tezbaşaran (1997: 47), likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek bir güvenirlik katsayısının olabildiğince 1'e

yakın olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilmektedir.

SONUÇ

Araştırmada Merrill (2003) tarafından geliştirilmiş (Preschool and Kindergarten Behavior Scales (PKBS-2) "Anaokulu ve Anasınıfı Davranış Ölçeği"nin geçerlik ve güvenilirliği çalışması yapılmıştır. Ölçek *Sosyal Beceri* ve *Problem Davranış* Ölçeği olmak üzere bağımsız iki ölçekten oluşmaktadır.

Her iki ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için hem açımlayıcı, hem de doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. "Sosyal Beceri Ölçeği" için yapılan açımlayıcı faktör analizinde ölçeğin aslına uygun olarak üç faktörden oluştuğu belirlenmiş ve bu faktörler doğrulayıcı faktör analizi ile de doğrulanmıştır. Faktörlere içerdiği maddeler dikkate alınarak isim verilmiştir. Buna göre birinci faktör *Sosyal İşbirliği*; ikinci faktör *Sosyal Bağımsızlık* ve *Sosyal Kabul Becerileri*; üçüncü faktör ise *Sosyal Etkileşim* olarak isimlendirilmiştir. Sosyal Beceri Ölçeği'nde toplam 23 madde bulunmaktadır.

"Problem Davranış Ölçeği" ise açımlayıcı faktör analizinde beş faktöre ayrılmış, ancak bu beş faktörden beşincisi doğrulayıcı faktör analizinde doğrulanmamıştır. Bu nedenle beşinci faktör ölçekten çıkarılarak tekrar doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktörlere içerdiği maddeler dikkate alınarak isim verilmiştir. Buna göre birinci faktör *Dışa Yönelim*; ikinci faktör *İçe Yönelim*, üçüncü faktör *Anti Sosyal*; dördüncü faktör ise *Ben Merkezci* olarak isimlendirilmiştir. Problem Davranış Ölçeği'nde toplam 27 madde bulunmaktadır.

Sosyal Beceri Ölçeği'nin toplam Cronbach Alfa değeri ise .94 olarak bulunmuştur. Problem Davranış Ölçeği toplam Cronbach Alfa değeri ise .96 bulunmuştur. Araştırma sonucunda Sosyal Beceri ve Problem Davranış Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmüştür. Ölçeğin okul öncesi eğitim alanında çalışma yapan araştırmacıların yapacakları araştırmalarda ve okul öncesi öğretmenlerinin sınıfındaki çocukları değerlendirmelerinde ölçme aracına olan gereksinimlerini karşılayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Bierman, K.L. And Furman, W.(1984). *The Effects Of Social Skills Training And Peer Involvement On The Social Adjustment Of Preadolescents*. Child Development, Vol. 55. No. 1 (February), 151-162.
- Fornell, C. Ve Larcker, D. F. (1981). *Evaluating Structural Equation Models With Unobservable Variables And Measurement Error*. Jmr, Journal Of Marketing Research (Pre-1986); Feb 1981; 39-50.

- Gimpel, G. A. And Holland M.L.(2003). *Emotional And Behavioral Problems Of Young Children: Effective Interventions*. New York: Guilford Pres.
- Greene, J.O. And Burleson, B.R.(2003). *Handbook Of Communication And Social Interaction Skills*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Hair, Joseph F., Rolph E. Anderson, Ronald L. Tatham, William C. Black. (1998). *Multivariate Data Alaysis (Fifth Edition)*. New Jersey: Prentice-Hall International Inc.
- Herrera, M. And Little, E. (2005). Behaviour Problems Across Home And Kindergarten In An Australian Sample. *Australian Journal of Educational&Development Psychology*. Vol.577-90.
- Merrell. K.W.(1995).An Investigation Of The Relationship Between Social Skill And Internaziling Problem In Early Childhood: Construct Validity Of The Preschool And Kindergarten Behavior Scales. *Journal Of Psychoceducational Assesment*.(13) 230-240.
- Merrell, K.W.(2003). *Preschool And Kindergarten Behavior Scales. Second Edition. Examiner's Manual*. Pro-Ed.An İnternational Publesher.
- Merrell.K.W., Streeter, A.L.,Boelter,E.W.,Caldarella,P. And Gentry,A.(2001). Validity Of The Home Community Social Behavior Scales: Comprasions With Five Behavior-Rating Scales. *Psychology In The School*. Vol.38.(4).
- Leber, N.(2002). *Easy Activities For Building Social Skills*. New York: Scholastic Professional Books.
- Robbins, R. And Merrill, K.W.(1998). *Cross Informant Comparions Of The Home And Comminity Social Behavior Scala And The School Social Behavior Scales. Diagnostique*, Vol.23.No,4.Summer.
- Rocha-Derker, M.S.(2004). *The Development And Validation Of The Proactive Assesment Of Social Skill For Preschool Children*. Unpublished Doctoral Dissertation. Presented To The College Of Education And The School Of Universty Of Oregon. Proquest Information And Learning Company.
- Schermelleh-Engel, K. Ve Moosbrugger, H. (2003). *Evaluating The Fit Of Structural Equation Models: Tests Of Significance And Descriptive Goodness-Of-Fit Measures*. *Methods Of Psychological Research Online*, Vol: 8 No: 2. 23-74.
- Squires, J.(2003). *The Importance Of Early Identification Of Social And Emotional Difficulties In Preschool Children. Early Identification Program*. 1-29. University Of Oregon Eugene, Oregon Usa

Am. J. Orthopsychiatry 2007

Sergis, C. And Givens, M. (2003). *Methods On Social Skills Training And Development. Handbook Of Communication And Social Interaction Skills* (Ed. John O. Carter And Ross E. R. Barbieri). Lawrence Erlbaum Associates.

Simpk, G. F. (2007). *Typical Social Development: Core Social Skills For Level Communication*. Autism Clinical Version.

Tuchman, A. (2007). *What You Don't Get: Autism Clinical Version* (Ed. R. Barbieri). Autism Clinical Version.